

«Επιμόρφωση για την Εισαγωγή της Περιγραφικής Αξιολόγησης στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση»

Επιμόρφωση των Στελεχών Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικών για την
περιγραφική αξιολόγηση στην υποχρεωτική εκπαίδευση
Περιγραφική Αξιολόγηση

Η αποτελεσματική διδασκαλία συνάδει με την αποτελεσματική αξιολόγηση.

Μειονεκτήματα της μεθόδου της αριθμητικής βαθμολογίας

1. Δημιουργεί **άγχος, εχθρότητα** και **αρνητική στάση** απέναντι στο σχολείο.
2. Αποθαρρύνει και **περιθωριοποιεί** τους μαθητές με μέτρια ή χαμηλή επίδοση, καθώς κλονίζει την αυτοεκτίμησή τους.
3. Δημιουργεί **εντάσεις** ανάμεσα στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, αλλά και μεταξύ των μαθητών.
4. Δεν παρέχει πληροφορίες για τα **δυνατά** και τα **αδύνατα σημεία** του μαθητή.

5. Η σημασία του βαθμού είναι σχετική με την επίδοση ενός συγκεκριμένου μαθητή σε σύγκριση πάντα με τους συμμαθητές του, γι' αυτό **δεν έχει την ίδια αξία ο βαθμός σε όλες τις τάξεις, σε όλα τα σχολεία** και σε όλα τα χρόνια.

6. Περιγράφει μόνο την επίδοση των μαθητών στα γνωστικά αντικείμενα και **αγνοεί στοιχεία της προσωπικότητάς τους, δυνατότητες, αλλαγή στάσεων και απόκτηση δεξιοτήτων.**

7. Μετατρέπεται σε αυτοσκοπό. **Επιδιώκουν τους βαθμούς και όχι τη γνώση ή τη χαρά της δημιουργίας**

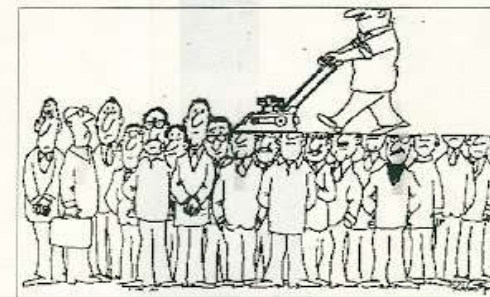
8. Προωθεί τον **ανταγωνισμό** και εμποδίζει την ανάπτυξη δημοκρατικού κλίματος στη σχολική αίθουσα, καλλιεργώντας τον **ατομικισμό**.

9. Διαταράσσει την **παιδαγωγική σχέση ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές**, καθώς κυριαρχούν οι σχέσεις ελέγχου και εξουσίας και όχι σχέσεις συνεργασίας.

10. Στιγματίζει το μαθητή με χαμηλές **επιδόσεις** ως τον κύριο υπεύθυνο της αποτυχίας του. Ευνοεί τους κοινωνικά ευνοημένους και αδικεί τους κοινωνικά αδικημένους.

Καλές πρακτικές στην εκπαιδευτική αξιολόγηση

1. Ορίζω σαφείς στόχους που πρέπει να κατακτηθούν από το μαθητή και **αποφεύγω τη σύγκρισή του με τους άλλους μαθητές**. Η σύγκριση της επίδοσης του μαθητή με αυτήν άλλων μαθητών δε δίνει καμιά πληροφόρηση για τα δυνατά ή αδύνατα του σημεία.
2. Παρατηρώ και καταγράφω τη **προσπάθεια** του μαθητή να οικοδομήσει τη γνώση (κατά τη διάρκεια της εμπλοκής του σε δραστηριότητες λύσης προβλήματος).
3. Η αξιολόγηση διαγράφει την πορεία του μαθητή (κάθε μαθητή και όχι επιλεκτικά ορισμένων) προς την κατάκτηση των επιπέδων/στόχων. **Ίση μεταχείριση όλων των μαθητών, ανεξάρτητα από τις γνώσεις και δεξιότητές τους**.

4. Ευαισθητοποιούμε στη διάγνωση διαφόρων προβλημάτων (π.χ. προβλήματα συγκέντρωσης στη δραστηριότητα, επικοινωνίας, έλλειψης απαραίτητων βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων, προβλήματα συνεργατικότητας κτλ.)

5. Καλλιεργώ δεξιότητες αυτοαξιολόγησης στους μαθητές.

Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική αξιολόγηση

Μέτρηση γνώσης

Μέτρηση δεξιοτήτων
και κατανόησης

Αξιολόγηση
αποτελέσματος

Αξιολόγηση
διαδικασίας

Χρήση γραπτής μορφής
αξιολόγησης

Χρήση ποικιλίας
μορφών αξιολόγησης

Τελική αξιολόγηση

Συνεχής / Διαμορφωτική
αξιολόγηση

Αξιολόγηση δεξιοτήτων πέραν της
απομνημόνευσης και απλής εφαρμογής

Περιγραφική αξιολόγηση:

Τι είναι και τι νέο κομίζει στην αξιολόγηση του μαθητή

Η Περιγραφική Αξιολόγηση αποτελεί μια **ολιστική προσέγγιση της αξιολόγησης** και είναι πλήρως ενταγμένη στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς μέσα από τη **συλλογή τεκμηρίων** ο εκπαιδευτικός αλλά και οι ίδιοι οι μαθητές θέτουν ερωτήματα και επιχειρούν να κατανοήσουν, να ερμηνεύσουν, να επινοήσουν και να **σχεδιάσουν τα επόμενα βήματα**.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της περιγραφικής αξιολόγησης

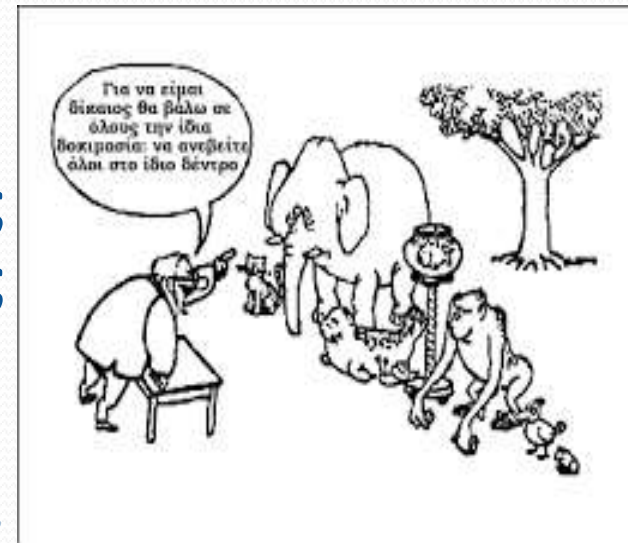

1. Ο εκπαιδευτικός μέσω της περιγραφικής αξιολόγησης, χρησιμοποιεί ως κριτήριο αναφοράς τις **ατομικές επιδόσεις του μαθητή**, τοποθετώντας τα πράγματα σε μια **εξελικτική προοπτική**, συγκρίνει δηλαδή τις σημερινές με τις προηγούμενες επιδόσεις.
2. **Δε χρησιμοποιεί βαθμολογικούς ή εγγράμματους χαρακτηρισμούς**, αλλά **απλές περιγραφές**, κατανοητές σε γονείς και μαθητές, με αποτέλεσμα την πληρέστερη πληροφόρηση
3. Καταγράφει συστηματικά τη συμπεριφορά των μαθητών, **χωρίς προσωπικές, αξιολογικές κρίσεις και προκαταλήψεις.**

4. Λαμβάνει υπόψη την ολότητα του μαθητή, εφόσον αξιολογεί εξίσου τις γνωστικές ικανότητές του και τη συναισθηματική και κοινωνική περιοχή της προσωπικότητας και της συμπεριφοράς του.

5. Βοηθά περισσότερο τους αδύναμους μαθητές, ενθαρρύνοντας κάθε θετική τους προσπάθεια.

6. Ως καταλληλότερη μέθοδος διδασκαλίας, ορίζεται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, η οποία προάγει τη συνεργασία, την αλληλοβοήθεια, την κατανόηση και συμβάλλει στην απρόσκοπτη «λειτουργία» των μελών της σχολικής τάξης.

Ποιοι είναι οι σκοποί της περιγραφικής αξιολόγησης

1. Να δημιουργήσει **ο μαθητής** την εικόνα της ατομικής του προόδου, ώστε να μπορέσει να βελτιώσει τις επιδόσεις του.
2. Να εκτιμήσουν **οι εκπαιδευτικοί** τον βαθμό επίτευξης των διδακτικών και παιδαγωγικών στόχων και να αντλήσουν πληροφορίες για την αποτίμηση της διαδικασίας της διδασκαλίας και της μάθησης στην προοπτική της αναμόρφωσής της.
3. Να ενημερωθούν **οι γονείς/κηδεμόνες** για την πρόοδο των παιδιών τους.

Μέθοδοι περιγραφικής αξιολόγησης

1. Η αυτοαξιολόγηση του μαθητή.
2. Η ετεροαξιολόγηση
3. Ο φάκελος εργασιών του μαθητή
4. Η παρατήρηση
5. Οι γραπτές δοκιμασίες
6. Οι συζητήσεις.

Μπορεί η κάθε μέθοδος να παρουσιάζεται αυτόνομα, αλλά στην πράξη μπορεί να γίνει συνδυασμός μεθόδων.

Στην αυτοαξιολόγηση, την ετεροαξιολόγηση και τον φάκελο μαθητή, κυρίαρχο ρόλο στη διαδικασία έχει ο μαθητής, ενώ στις υπόλοιπες τον έχει ο εκπαιδευτικός.

Η αυτοαξιολόγηση του μαθητή

Ενισχύει το ρόλο των μαθητών, τους επιτρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία, τους δίνει την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στην επίβλεψη και αξιολόγηση της δικής τους προόδου.

Οι μαθητές αναγνωρίζουν τις πηγές δυσκολίας και προτείνουν τρόπους έτσι ώστε να βελτιωθούν στο μέλλον.

Κατανοούν σε μεγαλύτερο βάθος τις ενέργειες που πρέπει να ακολουθήσουν ώστε να βελτιώσουν όχι μόνο το βαθμό τους, αλλά και τη συνολικότερη απόδοσή τους στην τάξη. οι Νιώθουν ότι έχουν τον έλεγχο της μάθησης στην οποία συμμετέχουν και μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδο που σημειώνουν.

Δίνεται ο χρόνος να τροποποιήσουν και να βελτιώσουν την απόδοσή τους.

Η αυτοαξιολόγηση του μαθητή

Μειονεκτήματα

1. Οι μαθητές δεν είναι επαρκείς γνώστες της διαδικασίας της αξιολόγησης, ώστε να είναι σε θέση να σχολιάζουν και να εκφέρουν γνώμη.
2. Μπορεί να μην αναγνωρίζουν ή να μην αξιολογούν κατάλληλα τους στόχους της αξιολόγησης.
3. Από τη στιγμή που, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, είναι οι ίδιοι αυτοί που εξετάζονται και κρίνονται είναι πιθανό οι απόψεις τους να μην είναι αρκετά αντικειμενικές.

Σε κάθε περίπτωση, η αυτοαξιολόγηση είναι ακατάλληλη διαδικασία όταν η αξιολόγηση έχει επιλεκτική λειτουργία, δηλαδή όταν γίνεται για να αποφασιστεί αν κάποιος θα γίνει δεκτός σε μια βαθμίδα εκπαίδευσης (π.χ. εισαγωγικές εξετάσεις στα ΑΕΙ), σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα ή σε μια θέση εργασίας (π.χ. εξετάσεις ΑΣΕΠ), κτλ.

Η ετεροαξιολόγηση ή αξιολόγηση μαθητή από μαθητή

Στηρίζεται στην άποψη ότι οι μαθητές γνωρίζουν εξίσου καλά με τον εκπαιδευτικό τους συμμαθητές τους, **μπορούν να διαγνώσουν μερικές ίσως πτυχές της προσωπικότητάς τους καλύτερα από τον ίδιο το διδάσκοντα** και να κρίνουν με περισσότερη δικαιοσύνη και αντικειμενικότητα.

Ταυτόχρονα, αποτελεί δραστηριότητα ανάπτυξης κριτικής στάσης με κοινωνικές προεκτάσεις καθώς ο μαθητής, αναλαμβάνοντας τόσο το ρόλο του αξιολογούμενου όσο και του αξιολογητή, καλείται να τεκμηριώσει τις αξιολογικές κρίσεις του **υπεύθυνα και με ειλικρίνεια.**

Ο φάκελος εργασιών του μαθητή (portfolio assessment)

Στον ατομικό φάκελο κάθε μαθητή/τριας συγκεντρώνονται **αντιπροσωπευτικές εργασίες** που αποτελούν υλικό για την αναπτυξιακή και εξελικτική του πορεία.

Έχουν επιλεγεί με τη **συναίνεσή** του και αποτελούν τεκμήρια της δράσης του.

Οι εργασίες τοποθετούνται χρονολογικά με βάση τις ημερομηνίες και οργανώνονται κατά θέματα σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών.

Portfolio

Ο φάκελος εργασιών του μαθητή (portfolio assessment)

Περιέχονται πληροφορίες που δείχνουν τη σφαιρική εικόνα της προσωπικότητας του μαθητή, όπως:

1. Οι γνωστικές του δεξιότητες,
2. Η ικανότητά του να μαθαίνει (να βρίσκει πηγές, να ενημερώνεται, να συνθέτει το υλικό που βρήκε και να το παρουσιάζει στην ομάδα της τάξης, κτλ),
3. Οι πρακτικές του δεξιότητες,
4. Οι κοινωνικές του δεξιότητες,
5. Άλλες δεξιότητες, ικανότητες, αδυναμίες, ενδιαφέροντα, ασχολίες στον ελεύθερο χρόνο κτλ

Τι είναι το Portfolio

Τι είναι

Τι δεν είναι

Ένα πλαίσιο με ξεκάθαρους στόχους εργασίες και κριτήρια.

Ένας χώρος για «οτιδήποτε».

Μια ευκαιρία να χρησιμοποιήσουμε πιο πολλούς, αυθεντικούς, βασισμένους στις επιδόσεις, δείκτες των ικανοτήτων των παιδιών.

Χώρος αποθήκευσης ασύνδετων εργασιών.

Μια συνεχής διαδικασία αξιολόγησης ενσωματωμένη στη διδασκαλία.

Μια φορά τον χρόνο, αξιολόγηση από ένα άτομο που δεν λαμβάνει μέρος στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.

Ένας ανοιχτός, προσβάσιμος χώρος αποθήκευσης των εργασιών των παιδιών και των καταγραφών της μαθησιακής τους εξέλιξης.

Ένας χώρος συλλογής δειγμάτων εργασίας των παιδιών.

Μια συμπληρωματική αξιολόγηση σε άλλες αξιολογήσεις κριτηρίου ή σταθμισμένες αξιολογήσεις.

Ένας τρόπος να αποφύγει κανείς συμπεράσματα για τη μάθηση που δεν πέτυχε το προσδοκώμενο επίπεδο ποιότητας.

Πλεονεκτήματα του φακέλου εργασιών

1. Η εμπλοκή των μαθητών/τριών στην πορεία της αξιολόγησης και η καλλιέργεια της υπευθυνότητας, η ανακάλυψη των δυνατοτήτων και αδυναμιών των μαθητών/τριών,
2. Η προώθηση της ενεργητικής μάθησης και η ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων,
3. Η έμφαση στις ατομικές διαφορές σε μια ανομοιογενή τάξη
4. Η προώθηση της επικοινωνίας εκπαιδευτικού, μαθητών και γονιών.

Μειονέκτημα

Ο μεγάλος χρόνος που απαιτείται για την εφαρμογή του

Παρατήρηση

Η παρατήρηση μπορεί να αξιοποιηθεί σε οποιαδήποτε αλληλεπίδραση μέσα αλλά και έξω από την τάξη είτε ανάμεσα σε εκπαιδευτικό και μαθητές είτε ανάμεσα σε μαθητές. Η παρατήρηση που κάνει ο εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη παρέχει ίσως τις πιο αξιόπιστες και άμεσες πληροφορίες για τον μαθητή και την ανάπτυξή του. Ταυτόχρονα παρέχει ευκαιρίες για την αξιολόγηση της μαθησιακής και εκπαιδευτικής διαδικασίας που έχει ως στόχο την άντληση στοιχείων με σκοπό την ανατροφοδότηση και την αξιολόγηση. Για τους παραπάνω λόγους, η παρατήρηση χρειάζεται να είναι συστηματική.

Παρατήρηση

Η παρατήρηση μπορεί να είναι:

Δομημένη είναι η παρατήρηση που **σχεδιάζεται εκ των προτέρων από τον εκπαιδευτικό** και προϋποθέτει ότι ο εκπαιδευτικός έχει σχεδιάσει τι ακριβώς θα παρατηρήσει, ποιος είναι ο στόχος της παρατήρησης, πότε, πώς θα παρατηρήσει και πώς θα καταγράψει τα στοιχεία της παρατήρησης.

Μη δομημένη είναι η παρατήρηση που πραγματοποιείται μέσα σε συνθήκες αναδυόμενων περιστατικών ή καταστάσεων και παρέχει σημαντικές επίσης πληροφορίες στον εκπαιδευτικό.

Η σημασία της συζήτησης

Στην πορεία της μαθησιακής διαδικασίας, ο εκπαιδευτικός, σε **τυπικές συζητήσεις** στην τάξη με τους μαθητές, έχει τη δυνατότητα να ανιχνεύσει τα ενδιαφέροντα, τις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες τους, να εγείρει το ενδιαφέρον τους σε σχέση με ένα θέμα, να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο σκέψης και τον βαθμό κατανόησής τους.

Η τυπική αυτή συζήτηση μπορεί επίσης να λειτουργήσει ανατροφοδοτικά προς τους μαθητές, όταν ο εκπαιδευτικός συζητά μαζί τους τη λύση που ακολούθησαν σε ένα πρόβλημα καθώς και τα λάθη τα οποία ενδεχομένως έκαναν.

Η σημασία της συζήτησης

Επιπλέον, συμπληρωματικά προς την τυπική διδασκαλία, ο εκπαιδευτικός μέσω **άτυπων συζητήσεων** με τους μαθητές μπορεί να συμπληρώσει τις πληροφορίες που έχει συγκεντρώσει από άλλες μεθόδους αξιολόγησης. Είναι μάλιστα σημαντικό ότι με αυτό τον τρόπο λαμβάνει υπόψη του και την οπτική του μαθητή στις δικές του καταγραφές, προκειμένου να τις διασταυρώσει ή προκειμένου να ξεκαθαρίσει σημεία που ενδεχομένως, τον προβληματίζουν.

Γραπτές δοκιμασίες

Οι γραπτές δοκιμασίες είναι ένα σύνολο από ερωτήσεις ανοιχτού ή/και κλειστού τύπου που θέτει ο εκπαιδευτικός για την αξιολόγηση της μάθησης των μαθητών και τον προσδιορισμό του βαθμού επίτευξης ενός ή περισσότερων διδακτικών/μαθησιακών στόχων.

Μπορούν να χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους ως βάση για συνεχή αξιολόγηση για τη μάθηση ή στο τέλος μιας διδακτικής ενότητας ή μιας χρονικής περιόδου με σκοπό την τελική αξιολόγηση της μάθησης.

Γραπτές δοκιμασίες

Οι ερωτήσεις σε μια γραπτή δοκιμασία μπορούν να ποικίλουν:

1. Κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις
2. Ερωτήσεις πολλαπλής απάντησης
3. Ερωτήσεις ελεύθερης απάντησης
4. Ερωτήσεις διόρθωσης ή συμπλήρωσης
5. Ερωτήσεις αντιστοίχισης
6. Ερωτήσεις του τύπου «σωστό ή λάθος»
7. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Πλεονεκτήματα Εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης

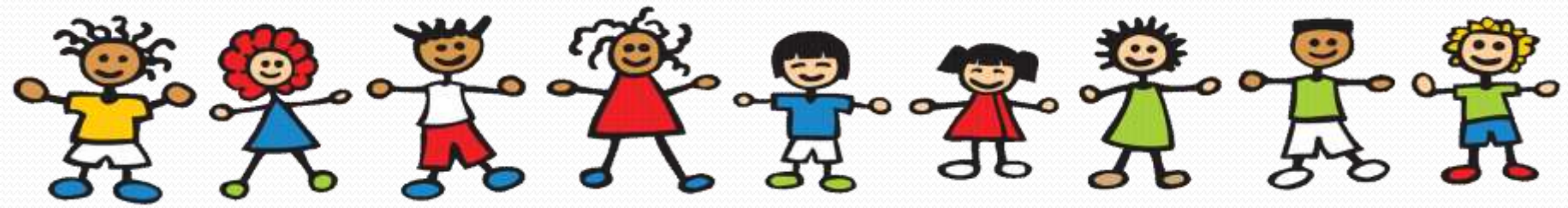
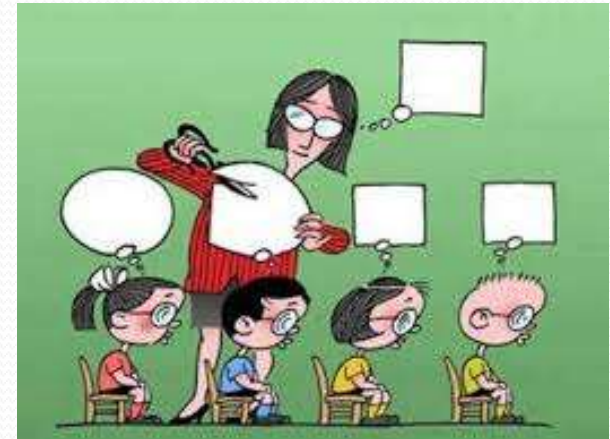
1. Παρέχουν **πλούσια δεδομένα για τον τρόπο σκέψης των μαθητών** και για το κατά πόσο κατέχουν δεξιότητες που σχετίζονται με ανώτερες γνωστικές διαδικασίες (στρατηγική και δεξιότητες λύσης προβλήματος, κριτική σκέψη, μεταγνώση, αυτορύθμιση).
2. Τα δεδομένα τέτοιων αξιολογήσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για **διαμορφωτικούς σκοπούς**.
3. Αξιολογώντας ανώτερες γνωστικές διαδικασίες **κατευθύνουμε** και την όλη διαδικασία της διδασκαλίας- μάθησης προς **την καλλιέργεια των δεξιοτήτων** αυτών.

Επίλογος

Η σχολική «ανομοιογένεια» δεν είναι κάτι κατακριτέο το οποίο πρέπει να ισοπεδωθεί στο όνομα της απόλυτης ομοιομορφίας και τυποποίησης αλλά κάτι το οποίο πρέπει να αξιοποιηθεί!

Άλλωστε πως μπορούμε να θέλουμε ένα σχολείο ομοιογενές τη στιγμή που η ίδια η κοινωνία μας, στο πλαίσιο της οποίας εντάσσεται αυτό, είναι ανομοιογενής και πολυπρισματική!

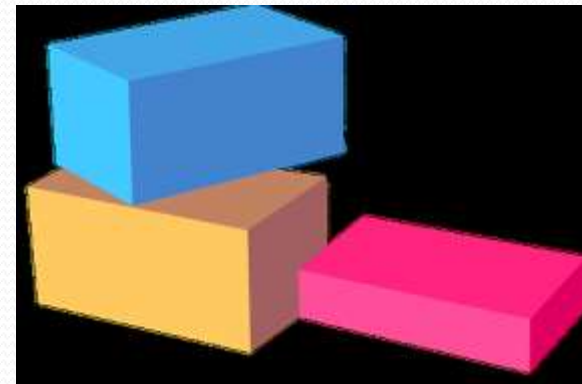
Επίλογος

Μια σύγχρονου χαρακτήρα αξιολόγηση πρέπει να σέβεται και να αναγνωρίζει το ιδιαίτερο μαθησιακό στυλ των μαθητών, το επίπεδο ετοιμότητάς τους, τα ενδιαφέροντά τους.

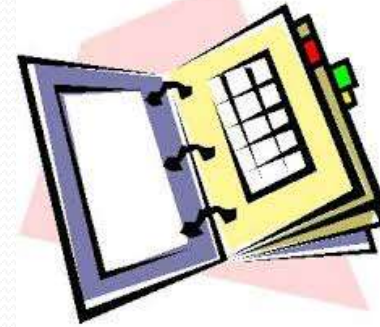
Να αποβλέπει στην ποιότητα και αυθεντικότητα του μαθησιακού αποτελέσματος.

Να θέτει καλά μελετημένους, συλλογικά αποδεκτούς και ευπροσάρμοστους σε κάθε νέα ανάγκη στόχους.

Να έχει ανατροφοδοτικό προσανατολισμό.

Η πρόταση

Η δημιουργία ενός **συνδυαστικού μοντέλου αξιολόγησης** το οποίο θα αξιοποιεί τα **πλεονεκτήματα** και των **έξι εναλλακτικών μορφών περιγραφικής αξιολόγησης**

1. Η αυτοαξιολόγηση του μαθητή.
2. Η ετεροαξιολόγηση
3. Ο φάκελος εργασιών του μαθητή
4. Η παρατήρηση
5. Οι γραπτές δοκιμασίες
6. Οι συζητήσεις.

Καλή δύναμη

